

SGI

SLOVAK GOVERNANCE INSTITUTE
INŠTITÚT PRE DOBRE SPRÁVOVANÚ SPOLOČNOSŤ

výročná správa **2002**

1. OBSAH	:: 1
2. ÚVOD	:: 2
3. SGI V ROKU 2002	:: 4
4. ZAMESTNANCI A SPOLUPRACOVNÍCI	:: 6
5. FINANČNÁ SPRÁVA	:: 8
6. PROJEKTY	:: 9
6.1 PROJEKTY ZAMERANÉ NA VEREJNÚ SPRÁVU	:: 9
6.2 PROJEKTY ZAMERANÉ NA VZDELÁVACIU POLITIKU	::16
6.3 OSTATNÉ PROJEKTY	::19
7. PUBLIKÁCIE A SEMINÁRE, MEDIÁLNE VÝSTUPY	::22
7.1 PUBLIKÁCIE	::22
7.2 SEMINÁRE	::25
7.3 MEDIÁLNE VÝSTUPY	::28
8. PLÁNY	::31
FÓRUM TVORCOV VEREJNEJ POLITIKY - SLOVAK POLICY NETWORK	::31
PORTÁL O REGIONÁLNEJ POLITIKE A ŠTRUKTURÁLNYCH FONDOCH EÚ	::31
PRÍPRAVA MAGISTERSKÉHO PROGRAMU VO VEREJNEJ POLITIKE	::32
NÁRODNÁ SPRÁVA O TREŤOM SEKTORE	::33
ODBÚRAVANIE BARIÉR PRE VZDELÁVACIU MOBILITU	::34
PROJEKT INTERFACE	::35

2. ÚVOD

Inštitút pre dobre spravovanú spoločnosť - Slovak Governance Institute
Bajkalská 25
827 18 Bratislava 212
www.governance.sk

Právna forma:

občianske združenie, registrované MV SR dňa 17. 10. 2001 pod číslom VVS/1-900/90-19104.

SGI je nestraníčka, nezisková, mimovládna organizácia, ktorá sa neviaže na žiadnu ideológiu ani politickú stranu. Cieľom SGI je hľadať riešenia pre skvalitnenie procesu alokácie verejných zdrojov na zabezpečenie kvalitných, prístupných, transparentných a efektívnych verejných služieb pre občanov Slovenska.

SGI vznikol v októbri 2001 s podporou INEKO - Stredoeurópskeho inštitútu pre ekonomické a sociálne reformy, aby na seba sústredil a rozšíril dovtedajšie aktivity zamerané na reformy správy vecí verejných.

Analýzy a návrhy chce SGI predkladať nielen odborníkom a pracovníkom štátnej správy a samospráv, ale prostredníctvom médií aj čo najširšej verejnosti.

Aktivity SGI:

- :: analýzy procesov alokácie verejných zdrojov na verejné služby
- :: skúmanie a navrhovanie spoločných prístupov pre dobré usporiadanie verejných služieb
- :: diskusné dokumenty pre verejnosť
- :: články v médiách
- :: odborné publikácie
- :: analýzy navrhovaných riešení a predkladanie vlastných návrhov
- :: budovanie infraštruktúry pre diskusiu o verejných službách

Vážení priatelia,

Inštitút pre dobre spravovanú spoločnosť vstúpil do druhého roka svojej existencie. Výročná správa, ktorú máte pred sebou, obsahuje informácie o tom, o čo sme sa v roku 2002 snažili, čo sa nám podarilo a o tom, čo by sme chceli dosiahnuť v roku 2003.

Od svojho vzniku prešiel Inštitút dynamickým vývojom, najmä vďaka tomu, že nezačínal od nuly. Väčšina tímu SGI prišla zo Stredoeurópskeho inštitútu pre ekonomické sociálne reformy - INEKO. Popri ľuďoch a know-how INEKO poskytlo SGI obrovskú pomoc a podporu, bez ktorej by bolo založenie nového think-tanku prakticky nemožné.

Od INEKO zdedil SGI aj svoje prvé projekty, úspešne však ich počet rozšíril. Dôveru do našich plánov vložili viaceré významné medzinárodné organizácie. Rýchlo sa rozrástla aj sieť našich spolupracovníkov v rôznych oblastiach.

Významnou zmenou koncom roku 2002 bol odchod výkonného riaditeľa SGI Miroslava Beblavého do štátnej správy. Je pre nás výzvou i cieľom pokračovať v začatej práci.

Jednou z najčastejších otázok, s ktorými sa stretávame na seminároch a iných stretnutiach je: "A robí SGI niečo aj v oblasti XY?" Tieto otázky smerované na najrôznejšie oblasti verejného života ukazujú, že naša spoločnosť má rezervy v mnohých aspektoch správy vecí verejných, že SGI vznikol v správny čas a po jeho aktivitách existuje veľký spoločenský dopyt. Našou ambíciou je preto postupne rozširovať okruh aktivít i tím SGI, samozrejme, pri dodržaní vysokých štandardov kvality.

Vítame pomoc, podporu, ale aj kritické pripomienky, postrehy a návrhy od čo najširšieho spoločenstva ľudí na Slovensku, ktorí s SGI zdieľajú cieľ hľadať riešenia pre skvalitnenie procesu alokácie verejných zdrojov na zabezpečenie kvalitných, prístupných, transparentných a efektívnych verejných služieb pre občanov Slovenska.

Rok 2003 bude pre nás obrovskou výzvou, pretože budeme musieť dokázať, že SGI stojí na pevných základoch z hľadiska ľudských zdrojov, financií i myšlienok.

Ďakujeme za Vašu doterajšiu podporu a tešíme sa na ďalšiu spoluprácu.

Andrej Salner
výkonný riaditeľ SGI

...

...
O
O
V
U
..

...

3

...
...
...

3. SGI V ROKU 2002

Inštitút pre dobre spravovanú spoločnosť sa už druhý rok snažil prispieť svojou činnosťou k tomu, aby občania Slovenska žili v štáte s kvalitnou, prístupnou, efektívnou a transparentnou správou vecí verejných. Naše aktivity smerujú k ovplyvneniu fungovania verejných inštitúcií na Slovensku kombináciou spolupráce, ale i verejného tlaku na zmeny.

Okolo štyroch tém kvality, prístupnosti, efektivity a transparentnosti sú stavané všetky naše aktivity: každý z projektov sa priamo zameriava na jednu alebo viac z týchto oblastí.

prístupnosť

kvalita

efektívnosť

transparentnosť

Niekoľko konkrétnych príkladov zmien, za ktoré sa SGI v roku 2002 zasadzoval:

- :: zmena v procese prijímania študentov na stredné i vysoké školy tak, aby sme dosiahli skutočnú rovnosť príležitostí a aby dostali priestor pre vzdelávanie tí, ktorí našej spoločnosti v budúcnosti najviac vrátia
- :: zoštíhlenie a zefektívnenie činnosti vládneho kabinetu
- :: zmena v postavení rómskej menšiny v slovenskom školstve
- :: zavádzanie inovatívnych nástrojov riadenia v štátnej správe (výkonnosť kontrakty) a celková podpora verejnej kontroly v tejto oblasti
- :: skvalitnenie verejných služieb na Slovensku prostredníctvom zlepšenia dostupnosti štatistických dát potrebných pre tvorbu verejnej politiky na úrovni samospráv

Sedem stálych spolupracovníkov a vyše dvadsať externých odborníkov z rôznych sfér činnosti na Slovensku vytvorilo šesť publikácií, napísalo a prispelo do desiatok článkov a vystúpení na seminároch a v elektronických médiách.

Viacero vecí sa nám v uplynulom roku podarilo: **prispeli sme k posilneniu verejného tlaku na zoštíhlenie vlády** prostredníctvom projektu Úspešná a úsporná vláda - možnosti a odporúčania pre budúci kabinet. Výsledkom je, že dnešný vládny kabinet má o jedno ministerstvo a troch podpredsedov menej. Dúfali sme a snažili sme sa o viac, no sme hrdí aj na tento výsledok. V rámci projektu Odbúvanie bariér pre vzdelávaciu mobilitu sme **monitorovali prijímacie konanie na stredné a vysoké školy**, čím sme prispeli k väčšiemu dôrazu na boj proti korupčným praktikám a na zvýšenie kvality prijímacieho procesu. Priamo sme **vstúpili do procesu tvorby vyhlášky o prijímaní na stredné školy** a sprostredkovali možnosť pripomenkovať návrh vyhlášky riaditeľom stredných škôl. Organizovali sme **súťaž výročných správ verejných inštitúcií**, ktorá zvýšila tlak na to, aby verejnosť vedela čo, prečo a za koľko tieto inštitúcie robia. Publikovali sme dve vplyvné správy - o vzdelávacej politike a o vedec-

kotechnickej politike na Slovensku. Je radosťou vidieť, že obe sú široko využívané politikmi, odborníkmi i novinármi. Publikácia "Rozpočtovanie a riadenie verejných výdavkov - realistická vízia reforiem na najbližšie štyri roky" slúži ako dôležitý zdroj ideí pre reformu verejných financií. Veľký záujem sme zaznamenali aj o **Manuál pre tvorbu verejnej politiky**, ktorý SGI vydal koncom roka. Manuál ponúka praktickú pomoc v oblasti verejnej politiky tým, ktorí majú záujem o informácie pre svoju každodennú prácu.

Zoznam projektov realizovaných SGI v roku 2002:

- :: Odbúranie bariér pre vzdelávaciu mobilitu
- :: Podpora reformy verejnej správy
- :: Úspešná a úsporná vláda - Možnosti a odporúčania pre budúci kabinet
- :: Budovanie kapacity v subnárodnej štatistike
- :: Národná správa o vedeckotechnickej politike
- :: Komunikácia vlády SR s verejnosťou

4. ZAMESTNANCI A SPOLUPRACOVNÍCI

Rada SGI:

Miroslav Beblavý
Eugen Jurzyca
Peter Mederly
Katarína Staroňová
László Szigeti
Martin Šimečka
Vladimír Tvaroška
Zuzana Wienk
Daniela Zemanovičová

Rada SGI "sleduje výsledky práce združenia a určuje smerovanie ďalšej činnosti. Radu zvoláva jej predseda, alebo nadpolovičná väčšina všetkých členov, a to aspoň jedenkrát ročne."

Zamestnanci:

Miroslav Beblavý - výkonný riaditeľ (do októbra 2002)
Mária Dudoňová - ekonómka
Tomáš Holly - programový asistent
Martina Kubánová - programová riaditeľka a výskumná pracovníčka
Viliam Lauko - administrátor
Peter Rado - programový asistent
Andrej Salner - výkonný riaditeľ (od októbra 2002 / do októbra 2002 programový riaditeľ)
Martin Sirák - projektový manažér a výskumný pracovník
Jana Tomatová - projektová manažérka

Externí spolupracovníci, výskumníci, spoluautori publikácií:

Bardwell George	Cold Jakob	Gyarfášová Oľga
Barlog Michal	Čižmár Ivan	Havrilová Iva
Bártová Katarína	Dado Milan	Hetényi Ladislav
Baťo Rado	Deckerová Mária	Hudáková Martina
Becherová Alžbeta	Devínsky Ferdinand	Husárová Katarína
Bilčík Vladimír	Dudoň Martin	Hutová Eva
Burjan Vladimír	Frický M.	Janíková E.
Bužek Vladimír	Geršová Adriana	Javorčík Peter
Carr Ron	Glaser-Opitzová Helena	Kabát Ladislav

Košková Štefánia
Kozáková Alexandra
Kozáková Liana
Krajčovičová Jela
Králiková Agnesa
Kraus Ivan
Krippelová Silvia
Krištofičová Eva
Kubán Juraj
Kučera Matej
MacLeod Stewart
Macurová Janka
Mederly Peter
Meššová Barbora
Mihina Štefan
Modrovichová Zuzana
Myslíková Irena

Olexa Michal
Pastýrková Petra
Pilát Milan
Pirošík Vladimír
Plesnik Ján
Plevová Jana
Porubská Zuzana
Remiášová Katarína
Rosa Vladislav
Sedláček Dano
Sičáková Emília
Slobodová Katarína
Smolka Dewey
Staroňová Katarína
Suchomel Petr
Škulec Štefan
Školkey Andrej

Šucha Vladimír
Tabak Milan
Tijssen Robert J.W.
Tokoš Jozef
Tománková Paula
Trnovec Tomáš
Turoňová Zdenka
Urban Miroslav
Válik Roman
Vantúch Juraj
Vaňo Boris
Vinceová Jana
Wimerová Soňa
Young Ronald
Zahumenská Ľubica
Zemanovičová Daniela
Žitňanský Robert

5. FINANČNÁ SPRÁVA

Inštitút pre dobre spravovanú spoločnosť ďakuje všetkým inštitúciám, ktoré v roku 2002 podporili jeho činnosť.

Rozpočet v roku 2002 podľa donorov:

Donorská organizácia	Projekt	Podiel na rozpočte
Open Society Institute	Odbúvanie bariér pre vzdelávaciu mobilitu	36,7%
Britské Ministerstvo pre zahraničný a medzinárodný rozvoj	Podpora reformy verejnej správy	16,7%
Britské veľvyslanectvo v Bratislave	Úspešná a úsporná vláda - možnosti a odporúčania pre budúci kabinet	14,2%
Svetová banka	Budovanie kapacity v subnárodnej štatistike	10,8%
Nadácia otvorenej spoločnosti	Národná správa o vedeckotechnickej politike	10,4%
INEKO	Infraštruktúrna podpora	7,0%
Kanadské veľvyslanectvo	Komunikácia vlády SR s verejnosťou	4,2%
Spolu		100,00%

Finančný výhľad na rok 2003:

Donorská organizácia	Projekt
Open Society Institute	Odbúvanie bariér pre vzdelávaciu mobilitu
SEOR	Ex-post evaluácia verejnoprospešných prác
Veľvyslanectvo Spojených štátov v Bratislave	Fórum tvorcov verejnej politiky
Medzinárodné centrum pre hospodársky rast	Štúdia rozvoja informačných technológií

6. PROJEKTY

6.1 Projekty zamerané na verejnú správu

prístupnosť

kvalita

efektívnosť

transparentnosť

SGI pracovalo v roku 2002 na viacerých projektoch zameraných na podporu a modernizáciu verejnej správy. Sústredili sme sa na nasledovné kľúčové oblasti: podpora zavádzania inovatívnych nástrojov riadenia (riadenie pomocou výkonnostných kontraktov), podpora transparentnosti verejnej správy (druhý ročník hodnotenia výročných správ štátnych organizácií, prehľad najlepších skúseností v používaní kontraktov medzi orgánmi štátnej správy), podpora zavedenia auditov výkonnosti, štátna a verejná služba (zavádzanie prvkov flexibility, diferencovaného odmeňovania, vyššej štátnej služby). Projekty podporili SPAR - Support to Public Administration Reform in the Slovak Republic (financované britským DFID) a UNDP - United Nations Development Programme.

Podpora zavedenia auditov výkonnosti

Donor: Britské Ministerstvo pre zahraničný a medzinárodný rozvoj (DFID)

Projektová manažérka: Martina Kubánová

V zahraničí sa pod auditom výkonnosti rozumie činnosť, pri ktorej sa skúma hospodárnosť, efektívnosť a účinnosť využívania zdrojov štátnych organizácií. Zaoberajú sa ním zväčša dva druhy inštitúcií: nezávislé kontrolné úrady a menšie jednotky v rámci exekutívy (zväčša na ministerstve financií alebo úrade premiéra). SGI sa v rámci svojich možností sústredilo na prenos informácií a skúseností zo zahraničia, úzko spolupracovalo najmä s Najvyšším kontrolným úradom SR a s Úradom vlády SR, kde takéto činnosti začala na konci roka 2001 realizovať samostatná jednotka. SGI spolupracovalo na príprave metodológie jej činnosti a prispelo k realizácii dvoch pilotných projektov. Pre NKÚ SR sme vypracovali praktickú príručku k auditom výkonnosti. Pre zamestnancov NKÚ, ÚV SR a Ministerstva financií sme zorganizovali v 27. - 28. júna praktický kurz auditov výkonnosti (lektor: S. McCarthy, Írsko) a 5. novembra seminár skúseností z auditov výkonnosti (lektor: R. Carr, V. Británia).

Riadenie pomocou výkonnostných kontraktov - pilotný projekt na Protimonopolnom úrade

Donor: Britské Ministerstvo pre zahraničný a medzinárodný rozvoj (DFID)

Projektová manažérka: Martina Kubánová

Protimonopolný úrad SR (PMÚ SR) patrí medzi ostatné ústredné orgány štátnej správy. SGI sa tu v roku 2002 podieľalo na pilotnom projekte zavedenia interného (výkonnostného) kontraktu. Úlohou

Po zapracovaní pripomienok a námetov vydal SGI začiatkom roka 2003 štúdiu Andreja Školkaya v knižnej podobe v slovenskom i anglickom jazyku.

prístupnosť

kvalita

efektívnosť

transparentnosť

Projekt budovania kapacity v subnárodnej štatistike

Donor: Svetová banka

Projektový manažér: Martin Sirák, Andrej Salner

Spoločný projekt Svetovej banky, OECD a Nadácie otvorenej spoločnosti sa počas roka 2002 realizoval súčasne v Bulharsku, Rumunsku, Slovinsku, na Ukrajine a na Slovensku. Jeho konečným - hoci nepriamym - cieľom je prispieť k zníženiu chudoby v zúčastnených krajinách. Ako môže k takémuto ambicióznemu cieľu prispieť budovanie štatistických kapacít na subnárodnej úrovni?

Podľa Svetovej správy o rozvoji z roku 2000/2001 má chudoba mnoho dimenzií - okrem príjmovej aj politickú a sektorálnu. Sektorálnou dimenziou chudoby je najmä prístup k základným službám - základná zdravotnícka starostlivosť, vzdelávanie, sociálne zabezpečenie a pod. Počas transformačného obdobia boli za tieto služby zodpovedné najmä centrálné vlády, ktoré ich organizovali väčšinou prostredníctvom rezortných ministerstiev a im podliehajúcich úradov. Prebiehajúce reformy však presúvajú túto zodpovednosť na nižšie, samosprávne zložky verejnej správy - v prípade Slovenska na samosprávne kraje a obce.

Zahraničné skúsenosti ukazujú, že s rastúcou decentralizáciou je z hľadiska boja s chudobou čoraz dôležitejšia organizácia miestnych verejných služieb, ktorá má dva súvisiace aspekty: efektívnosť ich poskytovania a ich dostupnosť zo strany tých najchudobnejších a najviac sociálne marginalizovaných skupín. Najmä na tzv. strednej úrovni verejnej správy je pre poskytovanie efektívnych a prístupných verejných služieb, ako aj riadenie miestnych rozvojových projektov kľúčovou nielen potreba disponovať čo najpodrobnejšími štatistickými údajmi a ukazovateľmi rôznych kategórií, ale aj systematické úsilie budovať analytické kapacity pre ich primerané využívanie.

Tím SGI v rámci odbornej spolupráce a partnerstva so zástupcami kompetentných inštitúcií vypracoval analýzu potrieb, na základe ktorej bol zostavený akčný plán. Analýza potrieb vychádzala z rozsiahlej komunikácie s predstaviteľmi samospráv, orgánov štatistiky a štátnej správy.

Tak analýza, ako aj akčný plán, sú poznačené skutočnosťou, že proces decentralizácie na Slovensku prechádza svojim najrevolučnejším obdobím. V dôsledku toho je len veľmi ťažké zistiť špecifické potreby či skúsenosti užívateľov, pretože nie sú vo väčšine prípadov ešte sformulované. Práve preto

ky z veľkého počtu príručiek a analýz zo zahraničia so slovenskými príkladmi a kapitolami vychádzajúcimi priamo zo slovenskej skúsenosti. Časť informácií obsiahnutých v manuáli ešte nebola publikovaná a nie je dostupná zo žiadneho iného zdroja v slovenskom jazyku.

Manuál sa skladá z troch častí a je zostavený tak, aby si čitateľ mohol vybrať a prečítať len časti, ktoré ho aktuálne zaujímajú. Časť A obsahuje úvod k téme verejná politika. Časť B sa venuje cyklu verejnej politiky - zjednodušenému, ale práve preto prakticky užitočnému pohľadu na rôzne štádiá v tejto práci. Najrozsiahlejšia Časť C pokrýva témy s výrazným vplyvom na verejnú politiku v rámci krátkych, modulárnych kapitol:

- :: nástroje verejnej politiky s dôrazom na tvorbu legislatívy
- :: otázka koordinácie a konzultácie tvorby verejnej politiky najmä v oblasti pripomienkového konania
- :: vplyv Európskej únie na tvorbu verejnej politiky
- :: preberanie zahraničných skúseností
- :: výber a riadenie ľudských zdrojov v štátnej službe
- :: vhodnosť použitia rôznych typov organizácií pri zabezpečovaní verejných cieľov
- :: transparentnosť a znižovanie korupcie ako výsledok verejnej politiky
- :: realizácia tzv. prierezových nadrezortných politík
- :: úloha rizika a neistoty vo verejnej politike
- :: tvorba a prezentácia materiálov

Manuál nemá ambíciu byť "tým pravým" návodom pre tvorbu verejnej politiky. Chceli by sme, aby sa stal jednou z viacerých publikácií, ktorú zamestnanci verejnej správy môžu použiť pri svojom ďalšom vzdelávaní.

SGI ku koncu roka 2002 rozdistribuoval približne 600 výtlačkov manuálu ministerstvám a ostatným ústredným orgánom štátnej správy, štátnym rozpočtovým a príspevkovým organizáciám, vzdelávacím organizáciám, politickým stranám a ďalším organizáciám zaoberajúcich sa tvorbou verejnej politiky.

Úspešná a úsporná vláda - možnosti a odporúčania pre budúci kabinet

Donor: Britské veľvyslanectvo v Bratislave

Projektový manažér: Andrej Salner

Projekt Úspešná a úsporná vláda - možnosti a odporúčania pre budúci kabinet podporený Britským veľvyslanectvom v Bratislave bol zameraný na možnosti zmien v technických aspektoch vládnutia, ktoré sú koalíčnými vládami často podceňované.

Projekt v rámci rovnomennej štúdie šiestich autorov ponúkal možnosti reforiem v šiestich oblastiach, ktoré nie sú predmetom politického boja, ale majú výrazný vplyv na efektivitu vládnutia. Išlo o nasledovné okruhy:

- :: Ako môžeme znížiť počet ministerstiev a zachovať funkčnosť vlády?
- :: Koľko potrebuje naša vláda podpredsedov?
- :: Ako zmysluplne zmeniť postavenie štátnych tajomníkov?
- :: Ako má vyzeráť efektívne programové vyhlásenie vlády?
- :: Ako má vyzeráť úrad vlády?
- :: Ako sa noví ministri vyrovnajú s novým zákonom o štátnej službe?

Štúdia bola na diskusnom fóre 17. marca prezentovaná predstaviteľom väčšiny politických strán, ktorých preferencie v tom období prekročovali prah zvoliteľnosti do NR SR. Zúčastnili sa ho Dušan Čaplovič (SMER), Sergej Kozlík (HZDS), Daniel Lipšic (KDH), Ivan Mikloš (SDKÚ) a Pavol Rusko (ANO).

Prítomní politici jednoznačne deklarovali vôľu zaviesť viacero odporúčaní štúdie do praxe. Podpredseda Smeru Dušan Čaplovič hovoril o plánoch znížiť počet členov vlády na 14 z vtedajších 20, podpredseda HZDS Sergej Kozlík o znížení počtu ministerstiev o 2-3, podpredseda KDH Daniel Lipšic hovoril o menšom počte ministerstiev a vláde bez samostatných podpredsedov. Ivan Mikloš z SDKÚ povedal, že nemusí existovať ani jediný podpredseda vlády bez rezortu a jasný súhlas s návrhmi vyjadril aj predseda ANO Pavol Rusko. Podobnú zhodu ukázali aj pri ďalších otázkach.

Po fóre nasledovala rozsiahla publicita témy zo strany SGI článkami v médiách a vystúpeniami v televízii, ktorá vyvrcholila do hodnotenia programov politických strán v oblasti štíhlej vlády prezentovaného na tlačovej besede v auguste. Politickým stranám boli rozoslané aj dotazníky o ich zámeroch v oblasti štíhlej vlády.

Aj vďaka aktivitám projektu sa pojem štíhla vláda stal dôležitou súčasťou predvolebného mediálneho diškurzu. Jasné výsledky boli viditeľné po zostavení vlády po septembrových voľbách. Nová vláda

mala namiesto 21 členov iba 16 a koalícia sa dohodla na zrušení Ministerstva pre správu a privatizáciu národného majetku SR. Ďalšie dopady projektu spočívali v čiastočnom odbúraní princípu koaličnej kontroly prostredníctvom štátnych tajomníkov a zmenách v zákone o štátnej službe, ktoré sa stotožnili s odporúčaniami projektu.

6.2 Projekty zamerané na vzdelávaciu politiku

prístupnosť

kvalita

efektívnosť

transparentnosť

Odbúranie bariér pre vzdelávaciu mobilitu

Donor: Inštitút otvorenej spoločnosti (OSI)

Projektoví manažéri: Andrej Salner, Martina Kubánová, Jana Tomatová

Vzdelávacia mobilita je definovaná ako pravdepodobnosť, že deti dosiahnu inú úroveň vzdelania ako ich rodičia. Vzdelávacia mobilita je jednou z podmienok sociálnej mobility. Slovenský vzdelávací systém v súčasnosti podľa predbežných poznatkov zaznamenáva veľmi nízku úroveň vzdelávacej mobility. Príležitosť uplatniť sa v ňom je vo veľkej miere ovplyvnená ekonomickým a spoločenským postavením, regionálnymi rozdielmi a ďalšími faktormi, ktoré obmedzujú rovnosť príležitostí.

Projekt je rozdelený na tri základné komponenty: dva venované prijímacím skúškam na stredné a vysoké školy a jeden na prístup marginalizovaných skupín k vzdelaniu.

komponent: vysoké školy

Tento komponent bol zameraný na presadzovanie obsahových a formálnych zmien v prijímaní na vysoké školy, najmä v oblasti obmedzenia priestoru pre korupciu.

Jednou z prvých aktivít bolo pilotovanie otázok testujúcich všeobecné študijné predpoklady. Otázky boli zaradené na prijímacích skúškach vysokých škôl, väčšinou v podobe experimentu, ktorého výsledky sa nezapočítavali do výsledkov týchto skúšok.

Ďalšou dôležitou aktivitou bol monitoring prijímacích skúšok na vysoké školy, ktorý sa skladal z dvoch základných zložiek. Prijímacie skúšky monitorovalo vyše 100 uchádzačov, ktorí pre SGI vyplnili monitorovacie dotazníky s podrobnými otázkami o priebehu i obsahu týchto skúšok. Tieto výsledky boli doplnené o informácie získané od vysokých škôl prostredníctvom žiadostí o informácie využívajúcich zákon o slobodnom prístupe k informáciám. Monitoring sa zamerával najmä na vysoké školy s najväčším previšom dopytu uchádzačov nad ponukou voľných miest.

súčasný právny systém SR poskytuje občanom i formálny nástroj vstupovania do legislatívneho procesu prostredníctvom inštitútu pripomienkovania materiálov predkladaných na rokovania vlády SR, sa SGI zapojil do tohto procesu formou oficiálnej pripomienky a sprostredkoval túto možnosť elektronicky i riaditeľom stredných škôl.

Na prelome roka 2002/2003 sprevádzkoval SGI informačný portál pre uchádzačov o štúdium na stredných školách www.strednaskola.sk. Portál ponúka kompletnú sumu informácií o sieti stredných škôl a ponúkaných odboroch štúdia, kritérií na prijímacie skúšky a záujmu uchádzačov o jednotlivé stredné školy, postupe pri podávaní prihlášok a celom prijímacom konaní. Okrem toho bude obsahovať i praktické rady pre uchádzačov o postupe pri získavaní informácií o prijímacích skúškach od škôl a pri odvolaní, a tiež odporúčania odborníkov školám pre prípravu kvalitného a spravodlivého prijímacieho konania.

komponent: znevýhodnené skupiny a iné marginalizované skupiny

V rámci komponentu zameraného na vzdelávaciu mobilitu Rómov sa SGI zameril na vypracovanie analýz v tejto oblasti. Spolupodielal sa na terénnom výskume segregácie Rómov v školstve vo vybraných okresoch na východnom Slovensku.

Výsledky výskumu ukázali, že na mnohých miestach existuje de facto segregácia Rómov v špeciálnych školách, kde sú deti zaraďované ako mentálne retardované. SGI preto začal analyzovať aj testy využívané na zaraďovanie detí do špeciálnych škôl, ako aj skúmať súčasné právne možnosti pre doplnenie vzdelania absolventov špeciálnych škôl.

SGI vytvoril právnu skupinu, ktorá analyzuje možnosť využitia právnych nástrojov na riešenie prípadov diskriminácie Rómov v školstve. Taktiež spracoval prehľad a analýzu existujúcich iniciatív v oblasti vzdelávania Rómov.

6.3 Ostatné projekty

prístupnosť

kvalita

efektívnosť

transparentnosť

Národná správa o vedeckotechnickej politike

Donor: Nadácia otvorenej spoločnosti (OSF)

Projektový manažér: Andrej Salner

Národná správa o vedeckotechnickej politike je druhou zo série národných správ vydávaných SGI. Publikácia sa podrobne venuje stavu výskumu a vývoja na Slovensku, hodnoteniu verejnej politiky v tejto oblasti a prináša aj odporúčania do budúcnosti.

Skúsenosť Fínska, Írska, Švajčiarska, Švédska a Nového Zélandu ukazuje, že pre malé krajiny môže byť kvalitný výskum jedným z odrazových mostíkov k úspechu. Bez úspešnej a efektívne organizovanej vedy sa máloktorému štátu podarilo urobiť rozhodujúci skok medzi najprosperujúcejšie štáty.

Slovensko má ambíciu zaradiť sa medzi svetovú elitu - potvrdzuje to nielen členstvo v OECD, ale aj pozvanie do NATO a ukončenie prístupových rokovaní s EÚ. Akú úlohu v tomto procese zohrávajú slovenskí výskumníci? Aká je ich kvalita a výstupy? Čo robí štát pre podporu kvalitného výskumu? Ako k rozvoju pristupujú malé štáty, ktoré nemôžu realizovať špičkový výskum vo všetkých oblastiach?

Cieľom publikácie Národná správa o vedeckotechnickej politike na Slovensku je stručne odpovedať na tieto otázky, zhodnotiť stav produkcie poznatkov u nás a vplyv vedeckotechnickej politiky na celý proces.

Publikácia Národná správa o vedeckotechnickej politike pozostáva zo štyroch kapitol.

Kapitola 1 sa snaží odpovedať na základné otázky súvisiace s hodnotením vedy - podľa čoho môžeme hodnotiť jej stav a prichádzať k záverom.

Na ňu priamo nadväzuje kapitola 2, ktorá sa na základe rozsiahlej databázy údajov snaží ponúknuť čitateľovi plastický obraz stavu produkcie poznatkov na Slovensku. Venuje sa nielen financovaniu a ľudským zdrojom, ale najmä ich výstupom. Vzhľadom na ich dôležitosť venuje osobitnú pozornosť vedeckým časopisom, ako aj slovenskej vede v kontexte EÚ.

Tento spoločný pohľad je v kapitole 3 doplnený stručným, ale detailnejším pohľadom na jednotlivé skupiny vedných odborov. Kapitola 3 sa delí na päť častí, v ktorých postupne prechádza prírodné, technické, lekárske a farmaceutické, pôdohospodárske a spoločne spoločenské a humanitné vedy. Tieto charakteristiky nemajú ambíciu poskytnúť úplný obraz, čo na danej ploche nie je ani možné. Snažia sa

skôr laickej verejnosti a analytikom predostrieť základné informácie o stave individuálnych výskumných oblastí.

Záverečná, ale najrozsiahlejšia kapitola 4 sa koncentruje na previazanie stavu s jeho príčinami, a preto sa venuje vedeckotechnickej politike. Od analýzy štátnej politiky v období reálneho socializmu a počas 90. rokov prechádza k analýze vedeckotechnickej politiky vo viac ako desiatke iných krajín vrátane krajín visegrádskej štvorky. Jadrom kapitoly je však pohľad na reformu vedy a techniky, ktorá sa spustila od 1. apríla 2002. Text analyzuje jej východiská, výsledky a podmienky jej úspešného naplnenia. Na záver obsahuje odporúčanie pre jej korekcie a ďalšie smerovanie, ktoré možno využiť pri tvorbe vedeckotechnickej politiky vo volebnom období 2002 - 2006.

Editorom publikácie bol Miroslav Beblavý, v čase tvorby publikácie výkonný riaditeľ SGI. Projektový manažér bol Andrej Salner. Autori sú poprední odborníci vo svojich oblastiach: M. Beblavý, V. Bilčík, I. Čížnár, M. Dado, O. Gyarfášová, L. Hetényi, L. Kabát, I. Kraus, E. Krištofičová, Š. Mihina, J. Plesník, Z. Porubská, A. Salner, T. Trnovec, M. Urban, S. Wimmerová a L. Zahumenská.

Pred vydaním publikácie sa uskutočnili tri semináre, na ktorých boli konfrontované názory autorov publikácie s názormi odbornej verejnosti. Výstupy slúžili pri príprave Národnej správy.

Prvý seminár s názvom Diskusné fórum o vedeckotechnickej politike na Slovensku sa uskutočnil dňa 26.marca 2002 v priestoroch Zichyho paláca. Okruh tém bol stanovený na tri kľúčové zákony pre oblasť výskumu a vývoja na Slovensku, ktoré prijala Národná rada SR vo februári 2002 - Zákon o vede a technike, SAV a o vysokých školách. S úvodnými príspevkami vystúpili: Miroslav Beblavý M. Litt. - Čo znamenajú pre slovenskú vedu nové zákony?, Prof. RNDr. Ivan Kraus DrSc. - Skúsenosti z transformácie v oblasti vedeckotechnickej politiky, Prof. MUDr. Tomáš Trnovec, DrSc. - Európska únia a slovenská veda.

Druhý seminár mal názov Diskusné fórum o stave slovenskej vedy. Uskutočnil sa 21. mája 2002 v priestoroch Zichyho paláca. Úvodné príspevky prezentovali Miroslav Beblavý M. Litt. - Vstupy a výstupy slovenskej vedy, Poznámky k hodnoteniu spoločenských vied, Prof. Ing. Milan Dado, CSc. - Hodnotenie výstupov v oblasti technických vied na Slovensku, Prof. MUDr. Tomáš Trnovec, DrSc. - Lekárske a farmaceutické vedy na Slovensku z pohľadu scientometrie.

Posledný seminár s názvom Diskusné fórum o záveroch národnej správy o vedeckotechnickej politike sa uskutočnil dňa 28. augusta v kongresovej sále hotela Devín. V rámci dvojhodinového diskusného fóra predstavil koordinátor autorského tímu Miroslav Beblavý časť odporúčaní pre vedeckotechnickú politiku obsiahnutých v Národnej správe. Diskusného fóra sa ako pozvaní diskutujúci zúčastnili zástupcovia politických strán Milan Ftáčnik z SDA a Beata Brestenská z ANO.

Národnú správu finančne podporila Nadácia otvorenej spoločnosti - Open Society Fund a INEKO. Publikácia bola vytlačená v auguste 2002 a následne distribuovaná odbornej verejnosti (SAV, vysoké školy, rezortné výskumné ústavy, mimovládne organizácie, knižnice). V novembri 2002 Inštitút pre dobre spravovanú spoločnosť vydal anglickú verziu národnej správy pod názvom National Report on Science and Technology Policy.

7. PUBLIKÁCIE A SEMINÁRE, MEDIÁLNE VÝSTUPY

7.1 Publikácie

Publikácie SGI sú dostupné na stránke www.governance.sk vo formáte pdf.

Manuál pre tvorbu verejnej politiky vydal SGI v septembri 2002 v rámci rovnomeného projektu s podporou britského Ministerstva pre medzinárodný rozvoj v rámci projektu Podpora reformy verejnej správy a podporou Rozvojového programu OSN v rámci projektu Good Governance. Verejná politika (z angl. public policy) je súhrnný pojem, pod ktorým sa rozumie správa vecí verejných, alebo riadenie štátu. Zahŕňa viacero zaujímavých disciplín, ako politológia, právo, ekonómia, ale aj mnohé iné. Možno práve pre túto rôznorodosť je verejná politika lákavým predmetom záujmu pre mnohých ľudí.

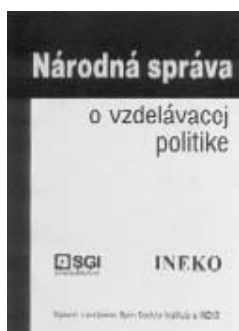
V priebehu roku 2002 zostavil autorský tím zložený najmä zo slovenských, ale aj zahraničných odborníkov na jednotlivé oblasti verejnej politiky publikáciu **Manuál pre tvorbu verejnej politiky**. Editorom manuálu bol Miroslav Beblavý, riaditeľ SGI - Inštitútu pre dobre spravovanú spoločnosť. Prípravu a tlač umožnila finančná podpora britského DFID (Department for International Development), UNDP (United Nations Development Programme) a INEKO (Inštitút pre ekonomické a sociálne reformy) a organizačne ju zabezpečoval SGI.

Publikáciu **Národná správa o vedeckotechnickej politike** vydal SGI v septembri 2002 v rámci rovnomeného projektu s podporou Nadácie otvorenej spoločnosti. **Národná správa o vedeckotechnickej politike** je druhou zo série národných správ vydávaných SGI (prvá sa venovala vzdelávacej politike). Publikácia sa podrobne venuje stavu výskumu a vývoja na Slovensku, hodnoteniu verejnej politiky v tejto oblasti a prináša aj odporúčania do budúcnosti. Pri analýze stavu sa opiera najmä o dostupné medzinárodné porovnania, no zároveň obsahuje viacero pôvodných údajov a osobný pohľad viac ako desiatky slovenských vedcov, ktorí sú autormi správy.

Publikácia **Rozpočtovanie a riadenie verejných výdavkov: Realistická vízia reforiem na najbližšie štyri roky** bola vydaná SGI v júli 2002 s podporou britského Ministerstva pre medzinárodný rozvoj v rámci projektu Podpora reformy verejnej správy. Stav verejných financií dnes predstavuje jednu z najväčších ekonomických tém. Nevyhnutným predpokladom jej riešenia je reforma systému rozpočtovania a riadenia verejných výdavkov. Súčasný systém neumožňuje vláde reálne riadiť štát v horizonte celého volebného obdobia a premieňa jej činnosť na kombináciu mnohých poloprázdnych slov a hasenia naliehavých tlakov. Začiatok nového volebného obdobia poskytuje jedinečnú šancu zaviesť reformy, ktoré počas štyroch rokov prinesú aj politický efekt.

Národná správa o vzdelávacej politike bola publikovaná SGI a INEKO na začiatku roka 2002. Správa je jedným z prvých príspevkov do diskusie o nedávnych významných zmenách v usporiadaní slovenského školstva. Obsahuje popis problémových okruhov v rôznych oblastiach vzdelávania a odporúčania na ich riešenie. Základný princíp, na ktorý správa poukazuje, je princíp nevyhnutnosti výberu. Pri tvorbe politiky vzdelávania nie je nikdy možné zabezpečiť všetky ciele a túžby, a to dokonca ani vtedy, keď nie sú v priamom rozpore, pretože finančné, ľudské a iné zdroje sú obmedzené. Súčasný koncepčný dokumenty, vrátane koncepcie rozvoja školstva Milénium, nepreukazujú dostatočnú ochotu pomenovať často bolestivé kroky a rozhodnutia potrebné pre naplnenie presadzovaných cieľov.

Publikáciu **Ekonomické a sociálne reformy na Slovensku: Niektoré aspekty tvorby verejnej politiky a presadzovanie záujmov** vydalo SGI v spolupráci s TIS a INEKO na začiatku roka 2002. Slovensko prechádza od zmeny politického režimu v roku 1989 neustálymi posunmi, ktoré sú dané vnútornými aj vonkajšími tlakmi. Ide o posuny siahajúce od zmeny politických inštitúcií cez postupnú prestavbu hospodárskej politiky a budovanie nezávislého štátu až po prispôbovanie požiadavkám na členstvo v elitných kluboch (najmä v Európskej únii). V podobnej situácii je obzvlášť dôležité skúmať nielen konkrétne reformy, ale určité všeobecné rysy procesu ich prijímania a realizácie.

Podobná analýza prispieva k pochopeniu doterajšieho vývoja, umožňuje kvalifikovanejšie odhadnúť budúcnosť a formulovať odporúčania pre lepšiu tvorbu verejnej politiky. Realizovaná verejná politika a reformy totiž ovplyvňujú kvalitu života nás všetkých a ich stav je preto kľúčovým faktorom pri snahe o zlepšenie ekonomickej a sociálnej situácie na Slovensku. V tejto štúdii sa zaoberáme formálnym mechanizmom tvorby procesu verej-

nej politiky na Slovensku, ako aj jej skutočným priebehom s dôrazom na to, ako tieto faktory ovplyvňujú prijímanie aj obsah ekonomických a sociálnych reforiem.

Štúdiá "**Úspešná a úsporná vláda - možnosti a odporúčania pre budúci kabinet**" sa ako súčasť širšieho rovnomenného projektu zameriava na jeden z podcenených zdrojov problémov koalíčných vlád - technickú stránku vládnutia. Politickým stranám a verejnosti pred voľbami ponúkla možnosti rôznych zlepšení a úspor vo viacerých oblastiach, medzi ktoré patrí obsah a spôsob prípravy programového vyhlásenia vlády, organizačné zabezpečenie a zázemie premiéra a členov vlády, počet a štruktúra ministerstiev či iných úradov, koordinácia práce vlády alebo vzťahy medzi politikmi a štátnymi úradníkmi.

21. máj 2002 - Diskusné fórum o stave slovenskej vedy.

Úvodné príspevky:

Miroslav Beblavý, M. Litt. - Vstupy a výstupy slovenskej vedy, Poznámky k hodnoteniu spoločenských vied

Prof. Ing. Milan Dado, CSc. - Hodnotenie výstupov v oblasti technických vied na Slovensku

Prof. MUDr. Tomáš Trnovec, DrSc. - Lekárske a farmaceutické vedy na Slovensku z pohľadu scientometrie

Napriek tomu, že slovenská veda je oveľa chudobnejšia ako veda vo vyspelých krajinách, Slovenská republika na jej podporu vynakladá nemalé prostriedky. Aké výstupy vznikajú za tieto peniaze? Ide o dobre vložené prostriedky? Akým spôsobom je možné hodnotiť výstupy jednotlivých oblastí slovenskej vedy? Na tieto témy diskutovali traja prizvaní vystupujúci s publikom. Výstupy fóra slúžili aj pri príprave Národnej správy o vedeckotechnickej politike.

30. máj 2002 - Pracovný seminár pre zamestnancov Protimonopolného úradu

(v rámci projektu SPAR, Jakob Cold, Martina Kubánová)

Cieľom pracovného seminára bolo oboznámiť riadiacich zamestnancov s podstatou a fungovaním výkonnostného kontraktu, ktorý bol pilotne zavádzaný na Protimonopolnom úrade.

27-28. jún 2002 - Audit výkonnosti v praxi

(prednášajúci: Seamus McCarthy, Írsko); (v rámci projektu UNDP Good Governance)

Dvojdňový kurz bol určený najmä zamestnancom Najvyššieho kontrolného úradu, Ministerstva financií a Úradu vlády. Účastníci sa dozvedeli o tom, ako posudzovať hospodárnosť, efektívnosť a účinnosť štátnych organizácií na prípadových štúdiách a pri praktických cvičeniach.

28. august 2002 - Diskusné fórum o záveroch národnej správy o vedeckotechnickej politike

SGI pripravil Národnú správu o vedeckotechnickej politike, ktorá mapuje súčasný stav vo výskume a vývoji na Slovensku a prezentuje odporúčania pre tých, ktorí o jej ďalšom smerovaní rozhodujú. Ešte pred zverejnením správy však myšlienky obsiahnuté v nej prezentoval samotnej výskumnej komunite.

30. august 2002 - Tlačová beseda na tému Bude mať Slovensko štíhlejšiu vládu?

(Miroslav Beblavý a Andrej Salner)

Hodnotenie programov politických strán z pohľadu projektu Úspešná a úsporná vláda - možnosti a odporúčania pre budúci kabinet.

29. október - Seminár "Meranie vedomostí a prijímacie konanie na VŠ: aké má a môže byť?"

Prednášajúci Vladimír Burjan (EXAM), Petr Suchoň (SCIO), Andrej Salner (SGI); (v rámci projektu Vzdelávacia mobilita)

Seminár bol určený zamestnancom vysokých škôl zodpovedným za prijímacie konanie. Prezentované boli odporúčané postupy pri príprave testov, ako aj celého prijímacieho konania, spolu s výsledkami

monitoringu SGI na vysokých školách r. 2002.

5. november 2002 - Skúsenosti s auditom výkonnosti v SR

(prednášajúci: Ron Carr, Veľká Británia, Anna Kaščáková, ÚV SR, Zlatica Dittrichová, MF SR) v rámci projektu SPAR.

Seminár nadväzoval na júnový dvojdňový kurz k téme auditu výkonnosti a bol určený rovnakej cieľovej skupine. Dôraz sa kládol na prezentáciu praktických skúseností v SR s hodnotením výkonnosti štátnych organizácií.

7.3 Mediálne výstupy

Dátum	Zdroj	Nadpis
8.1.2002	SME	Co študent "vie" a čo "dokáže"
29.1.2002	neznámy	Národná správa o vzdelávacej politike
4.2.2002	Národná obroda	Testy nie sú prispôsobované rómskym deťom
19.3.2002	PRAVDA	Menej detí, väčšia konkurencia
3.4.2002	Národná obroda	Zákon o štátnej službe pýta peniaze, ale zlepšenie neprinesie
17.4.2002	TASR	Inštitút pre dobre spravovanú spoločnosť navrhuje možnosti redukcie vlády
17.4.2002	SITA	DISKUSIA: Počet ministerstiev po voľbách asi menší
18.4.2002	Národná obroda	Národná správa o vzdelávacej politike
19.4.2002	SME	Budú si vedieť školy na seba zarábať?
20.4.2002	SME	Politici sú za štihlejšiu vládu, ale neskôr
24.4.2002	SME	Dobrá správa o budúcej vláde
7.11.2002	SME	Zákon iba na jeden mesiac
24.4.2002	Domino fórum	Štíhla vláda
25.4.2002	Hospodárske noviny	Redukčná diéta pre vládnny kabinet
30.4.2002	SME	Z mnohých jeden povolebný
3.5.2002	SME	S úradníkmi už nikto nepohne
13.5.2002	The Slovak Spectator	School power transfer stumbles on funding questions
16.5.2002	Trend	Štát zvyšuje ochranu a kontrolu svojich majetkových účastí
17.5.2002	SME	Prázdne reči o štihlej vláde
17.5.2002	Rádio Slobodná Európa	Vláda podcenila komunikačnú stratégiu
20.5.2002	Verejná správa	Otvorená štátna správa
27.5.2002	PRAVDA	Svetová banka chce vedieť o využívaní jej peňazí na reformu verejnej správy
29.5.2002	Domino fórum	Debata o technickej stránke vládnutia je príjemným prekvapením
4.6.2002	SME	Thatcherizmus a gastrolísky
19.6.2002	SME	Aký balíček nás čaká po voľbách?
25.6.2002	SITA	MVO: Projekt proti korupcii pri prijímacích pohovoroch na školy
1.7.2002	TASR	ANO navrhuje po parlamentných voľbách výrazne zredukovať štátnu správu
4.7.2002	Profit	O zákonníkoch, nie o podnikoch
4.7.2002	Profit	Budú nové maturity zbytočné?

5.7.2002	Trend	O korupcii netreba mlčať
10.7.2002	SME	Jurzyca: Chýbajú neformálne pravidlá
20.7.2002	Národná obroda	Učiteľ na Slovensku je chudobný, ale ani sa veľa nenarobí
21.7.2002	SITA	MVO: Internetová petícia za štíhlu vládu
23.7.2002	Národná obroda	Politici tvrdia: Chceme nižší počet vládných postov
14.8.2002	SME	Diabol sa skrýva v detailoch
20.8.2002	Národná obroda	Spotreba vlády je vysoká a prehlbuje štátny dlh
23.8.2002	eTREND	Kontrakty v štátnej sfére neprívali všetci s nadšením
27.8.2002	SME	IVO zanalyzoval volebné programy dvanástich kandidujúcich strán
27.8.2002	eTREND	Beblavý: Precedensu dvojnásobných plátov sa politické strany vyhli
28.8.2002	SME	Politické progamy v praxi – čaká nás zmes kompromisov
28.8.2002	Národná obroda	Volebné programy politických strán sú nekvalitné
30.8.2002	SITA	MVO: Po voľbách možno očakávať redukciu počtu členov vlády
30.8.2002	SME	Strany sa zhodujú na zrušení rezortu privatizácie a zlúčení školstva s kultúrou
30.8.2002	Rádio Twist	Projekt inštitútu pre dobre spravovanú spoločnosť
2.9.2002	Hospodárske noviny	Chytiť ich za sľuby
5.9.2002	SME	Šesť kapitol programov politických strán z pohľadu odborníkov
11.9.2002	SME	Neustála zmena čosi stojí
12.9.2002	SME	SGI: Systém VF na Slovensku spôsobuje rozpočtové deficity a skrytú zadlženosť
23.9.2002	SME	Vláda - aby bola úspešná a úsporná
26.9.2002	SME	Vládu zoštíhlija menej, ako chceli
27.9.2002	SME	O sociálny rezort nie je záujem
14.10.2002	SME	Zákony v školstve bude treba opäť meniť
16.10.2002	SME	Bolestivé počty a štíhla vláda
5.11.2002	SME	Školstvo
7.11.2002	SME	Zákon iba na jeden mesiac
7.11.2002	Učiteľské noviny	Prijímacie konanie na VŠ: aké má a môže byť?
18.11.2002	SME	Programové vyhlásenie chvália aj kritizujú
20.11.2002	Národná obroda	Štátni tajomníci môžu plniť dôležité úlohy
22.11.2002	PRAVDA	Ministrom radí až osemdesiat ľudí, niektorí si zarobia dobre
29.11.2002	Národná obroda	Aké prijímačky prijme ministerstvo školstva?
4.12.2002	Tlačové vyhlásenie	SGI: Šancu na zlepšenie stredoškolských prijímačiek treba využiť

4.12.2002	TASR	SGL: Riaditelia SŠ by mali mať možnosť vyberať profilové predmety na prijímačky
5.12.2002	SME	Jasná metodika tendrov, možnosť zaviesť postihy
6.12.2002	Národná obroda	Pri výbere vysokej školy rozhoduje výška platu a úplatkov
30.12.2002	SME	Korupcia zhltné 30 miliárd
30.12.2002	SME	Sivá ekonomika je aj na niečo dobrá

8. PLÁNY

prístupnosť

kvalita

efektívnosť

transparentnosť

Fórum tvorcov verejnej politiky - Slovak Policy Network

Cieľom projektu "Fórum tvorcov verejnej politiky", ktorý bude SGI realizovať v priebehu roka 2003, je spájať a podporovať tých ľudí, ktorí tvoria verejnú politiku. Cieľovými skupinami sú vyšší štátni úradníci a zamestnanci v štátnej alebo verejnej službe, ktorí výrazne vstupujú alebo sa zaujímajú o proces tvorby verejnej politiky, napr. riaditelia štátnych rozpočtových a príspevkových organizácií, zamestnanci samospráv na regionálnej či miestnej úrovni. Aktivity budú tvoriť predovšetkým pravidelné stretnutia členov fóra k významným témam verejnej politiky, vzdelávacie aktivity, prevádzka internetovej stránky pre tvorcov verejnej politiky, publikácia diskusných materiálov a štúdií, monitoring verejného sektora. V prvých fázach fungovania fóra bude hlavným moderátorom fóra SGI, pričom postupne v ňom budú významnejšiu úlohu zohrávať samotní členovia fóra a ich záujem o konkrétne témy. Fungujúce fórum bude možné rozšíriť viacerými smermi: o medzinárodný prvok, spoluprácu so vzdelávacími inštitúciami, posilnenie prvkov evalvácie a monitoringu. Projekt podporilo Veľvyslanectvo USA v rámci programu Democracy Commission Small Grants.

prístupnosť

kvalita

efektívnosť

transparentnosť

Portál o regionálnej politike a štrukturálnych fondoch EÚ

Jednou z pripravovaných aktivít, ktoré priamo nadväzujú na projekt budovania kapacít na subnárodnej úrovni, je sprevádzkovanie internetového portálu o regionálnej politike a štrukturálnych fondoch EÚ v slovenskom jazyku. Hlavnou cieľovou skupinou sú jednotlivci a organizácie, ktoré sa plánujú uchádzať o finančné prostriedky z domácich a európskych fondov podpory miestneho a regionálneho rozvoja.

Potenciálni žiadatelia budú postupne nachádzať na tomto zdrojovom portáli široké spektrum informácií - od elektronickej knižnice, súvisiacich legislatívnych noriem SR a EÚ cez aktuálne regionálne štatistické údaje až po overené praktiky ("best practice") z domova i zo zahraničia. Neoddeliteľnou súčasťou bude ponuka rôznych "metodických pomôcok" (napr. z oblasti socio-ekonomickej analýzy a riadenia projektového cyklu) a praktických tipov, ktoré pomôžu skvalitniť, resp. urýchliť prípravu rozvojových projektov.

Na jednej strane tento projekt bezprostredne reaguje na medzery v komunikačnej politike vlády vzhľadom na postupnú europeizáciu regionálnej politiky, a na strane druhej chce uspokojiť stále naliehavejší dopyt po informačnej službe, ktorá by "pod jednou strechou" integrovala praktické informácie s metodickým usmernením a navyše v národnom jazyku. V druhom polroku 2003 má tento portál ambíciu sústrediť na seba pozornosť širšej regionálno-politickej komunity na Slovensku a rozvinúť tak základy virtuálnej siete miestnych expertov a rozvojových praktikov, čím by sa súčasne vytvorila synergia s ďalším projektom SGI Fórum tvorcov verejnej politiky v tejto oblasti. Správca portálu bude prinášať aj aktuálne a pravidelné spravodajstvo z oblasti európskej regionálnej politiky, ktoré bude doplnené o názory prizvaných domácich expertov a komentátorov.

prístupnosť

kvalita

efektívnosť

transparentnosť

Príprava magisterského programu vo verejnej politike

Na základe dohody medzi predstaviteľmi Fakulty sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského v Bratislave, Inštitútu pre dobre spravovanú spoločnosť a ďalších inštitúcií sa SGI bude podieľať na príprave magisterského štúdia v oblasti verejnej politiky. SGI v čase prípravy tejto výročnej správy hľadalo partnerov a finančné zdroje pre realizáciu prípravy magisterského programu.

Štúdium verejnej politiky (public policy) využíva teoretické, empirické, koncepčné a metodologické poznatky spoločenských vied na skúmanie a riešenie verejných problémov, a to najmä procesov, ktorými spoločnosť prijíma a realizuje rozhodnutia o alokácii verejných zdrojov na zabezpečenie svojich potrieb. Jej štúdium patrí medzi prestížne odbory na mnohých kvalitných univerzitách vo vyspelých krajinách.

Do roku 1989 na Slovensku neexistovala vzhľadom na existujúci politický režim potreba vzdelávania a výskumu vo verejnej politike. Z dôvodu všeobecne represívneho prístupu k spoločenským vedám nebolo možné pripraviť ani ľudské zdroje, ktoré by po zmene režimu boli schopné rýchlo vytvoriť možnosti vzdelávania vo verejnej politike na vysokej úrovni. Vzhľadom na rýchlosť zmien počas minulého aj súčasného desaťročia a potrebu významných reforiem na Slovensku takmer vo všetkých oblastiach života, ktorých sa dotýka verejná politika, však potreba kvalifikovaných ľudských zdrojov v oblasti verejnej politiky bola a je veľmi vysoká.

Cieľom študijného odboru je pripraviť odborníkov so silnými koncepčnými a analytickými zručnosťami v oblasti verejnej politiky, schopnosťou viesť iných a presadzovať svoje poznatky a názory. Takéto štúdium by pripravovalo absolventov pre prácu vo vrcholových národných a regionálnych orgánoch štátnej správy a samosprávy, ako aj pre medzinárodné organizácie, neziskové organizácie, médiá a aj výskumníkov a pedagógov v tejto oblasti. Verejnú politiku v tomto chápaní si preto nemožno zamieňať

Odbúravanie bariér pre vzdelávaciu mobilitu

V roku 2003 sa na základe skúseností z predošlého roka opätovne zrealizuje monitoring prijímacích skúšok na vysoké školy. S vybranými vysokými školami bude projekt spolupracovať na iniciatíve "Modelové školy". V rámci nej chce SGI dôslednou analýzou a prípravou s príspevom externých odborníkov skvalitniť prijímacie konanie na vybraných vysokých školách a umožniť školám využitie alternatívnych testov všeobecných študijných predpokladov za účelom overenia ich funkčnosti. Na základe poznatkov a zavedených zmien môžu podobné mechanizmy v budúcnosti využívať aj ďalšie vysoké školy. Zapojenie do iniciatívy má zároveň prispieť k zviditeľneniu modelových škôl.

V komponente projektu venovanému vzdelávacej mobilite Rómov bude projekt pokračovať v analýze otázok segregácie Rómov v školstve a možností zvýšenia ich vzdelávacej mobility. Bude vypracovaných niekoľko čiastkových štúdií, napríklad v oblasti kvality testovania pri zaraďovaní na špeciálne školy. Zároveň budú preskúmané možnosti dopĺňovania vzdelania absolventov špeciálnych škôl.

V oblasti spolupráce s ďalšími iniciatívami v oblasti vzdelávacej mobility Rómov projekt bude pokračovať v podpore vybraných organizácií v oblasti právnej pomoci a pomoci pri ovplyvňovaní verejnej politiky.

V rámci komponentu stredných škôl sa sústredíme na tri cieľové skupiny: uchádzačov o štúdium na stredných školách, samotné stredné školy a tvorcov verejnej politiky v rezorte školstva.

Počas celého roka budeme uchádzačom v rámci internetového portálu a prostredníctvom médií poskytovať plný informačný servis k prijímacím skúškam v jednotlivých fázach (výber školy, podávanie prihlášok, príprava na prijímacie skúšky, odvolania). Skúsenosti uchádzačov s priebehom prijímacieho konania budeme podobne ako v predošlom roku prijímať na telefónnom odkazovači.

Naším záujmom je, aby stredné školy pripravili čo najkvalitnejšie testy, stanovili objektívne kritériá hodnotenia a zabezpečili férový a transparentný priebeh celého prijímacieho konania. Preto im budeme v rozličných formách poskytovať priamu pomoc a poradenstvo v týchto oblastiach. Zároveň však monitoringom prostredníctvom zákona o slobodnom prístupe k informáciám budeme sledovať skutočný priebeh prijímacích skúšok.

Vzdelávaciu mobilitu ovplyvňujú aj tvorcovia verejnej politiky v rezorte školstva legislatívnymi nástrojmi a metodickým usmerňovaním. Keďže dnešné vedenie ministerstva školstva má záujem systém výrazne zmeniť a podporuje odstránenie decentralizovaného systému prijímacích skúšok a ich nahra-

denie pravdepodobne centralizovanými testami pri výstupe zo základnej školy, bude sa SGI snažiť rozprúdiť verejnú diskusiu i konfrontovať názory odborníkov k tejto téme.

prístupnosť

kvalita

efektívnosť

transparentnosť

Projekt Interface

V partnerste s INEKO a Nadáciou Milana Šimečku sa v roku 2003 pripravuje realizácia projektu Interface zameraného na výmenu informácií medzi terénymi pracovníkmi a expertnou verejnosťou. V rámci projektu vznikne fórum pre výmenu informácií medzi pracovníkmi a aktivistami zameranými na riešenie problémov rómskych komunít v teréne a odborníkmi z oblastí práva, ekonómie a verejnej politiky.